

قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور

مصوب ۱۳۶۸،۰۹،۱۳

با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۱ - اسرای آزاد شده به کسانی اطلاق می گردد که به سبب مأموریت محوله در طول جنگ تحمیلی، و در جهت دفاع از انقلاب اسلامی و استقلال و تمامیت ارضی کشور جمهوری اسلامی ایران توسط عوامل دشمن در داخل یا خارج از کشور اسیر شده و پس از مقاومت دلیرانه آزاد شده باشند.

ماده ۲ - اسرای آزاد شده و مشمول قانون خدمت وظیفه عمومی در صورت سلامت روحی و جسم در صورتی که بیش از شش ماه در اسارت بوده اند از خدمت وظیفه عمومی معاف می گردند و در صورتی که کمتر از شش ماه اسیر باشند به میزان سه برابر مدت اسارت از مدت خدمت وظیفه آنان کسر می گردد و اداره وظیفه عمومی مکلف است با اعلام نظر بنیاد شهید نسبت به تعیین وضعیت خدمت وظیفه عمومی آنان فوراً اقدام نماید.

تبصره ۱ - ایرانیانی که در راه دفاع از انقلاب اسلامی در خارج از ایران برای مدت ۶ ماه یا بیشتر به زندان افتاده اند مشمول این قانون می باشند.

تبصره ۲ - افراد غیر نظامی که در بدو تهاجم نظامی دشمن به طور عادی به اسارت درآمده اند در صورتی که شماره اسارت داشته و در اردوگاه بوده باشند مشمول این قانون خواهند بود و در موارد تردید استعلام از وزارت اطلاعات ضروری است.

تبصره ۳ - اسرای آزاد شده از پرداخت هر گونه وجوه اخذ شده تحت عنوان، مابه التفاوت، خسارات وارده و غیره ناشی از اجرای این ماده معاف بوده و صدور کارت پایان خدمت به منزله تسویه حساب تلقی می گردد.

ماده ۳ - سازمان ثبت احوال کشور موظف است نسبت به صدور فوری شناسنامه جدید جمهوری اسلامی برای عموم اسرای آزاد شده اقدام نماید.

ماده ۴ - کلیه دستگاههایی که به نحوی خانواده های اسراء را بر طبق آیین نامه ها و ضوابط خاص خود حمایت می نموده اند موظفند پس از آزادی اسراء تا یک سال کماکان به حمایت خود ادامه دهند.

ماده ۵ - اسرای آزاد شده که در جریان جنگ تحمیلی و مدت اسارت به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد امور جانبازان به درجه جانبازی نائل شده اند یا بر اثر ضایعات ناشی از دوران جنگ و اسارت جانباز و یا از کار افتاده می شوند با صلاح دید مقام رهبری تحت پوشش بنیاد جانبازان قرار خواهند گرفت و مانند سایر جانبازان با آنان رفتار خواهد شد.

تبصره ۱ - معالجه و درمان این عده از جانبازان با اولویت از سوی بنیاد جانبازان انجام می گیرد.

تبصره ۲ - تشخیص لزوم اعزام اسرای آزاد شده جانباز و بیمار به خارج از کشور به عهده کمیسیون پزشکی بنیاد جانبازان می باشد.

ماده ۶ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دستگاههایی که امکانات بهداشتی و درمانی دارند و همچنین کلیه بیمارستانها و مراکز درمانی خصوصی مکلفند حسب مورد نسبت به درمان رایگان آن دسته از اسرای آزاد شده که بیمار تشخیص

داده می‌شوند تا بهبودی کامل اقدام و گواهی لازم دال بر سلامت آنان را صادر نمایند. و برای کلیه اسرای آزاد شده و افراد تحت تکفل آنان دفترچه تأمین خدمات درمانی همانند کارکنان مشمول قانون تأمین خدمات درمانی، بدون پرداخت حق تأمین سرانه ماهیانه و برای استفاده تا صدور گواهی بازتوانی و یا تا زمانی که تحت مقررات درمانی دیگری قرار نگرفته باشند (صادر نمایند).

تبصره ۱ - هزینه خدمات ارائه شده از سوی بیمارستانها و مراکز درمانی خصوصی به اسرای آزاد شده بر اساس تعرفه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از سوی وزارت مذکور پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - اعتبار مورد نیاز اجرای این طرح همه‌ساله در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود.

ماده ۷ - اسرای آزاد شده که با تشخیص کمیسیون مربوطه از کارافتاده کلی شناخته شوند در صورتی که مشمول هیچ یک از قوانین و مقررات برقراری حقوق وظیفه یا مستمری از کارافتادگی جانبازان نباشند متوسط حقوق وظیفه و مستمری از کارافتادگی موضوع قانون برقراری مستمری درباره بیمه شدگانی که به علت همکاری با نیروهای مسلح... مصوب ۱۳۶۰، ۱۱، ۱۸ توسط دستگاه مربوطه به آنان پرداخت می‌گردد و چنانچه مستمری مذکور کفاف زندگی آنان را ندهد دستگاه مربوطه موظف است مابه‌التفاوت را برای نیل به زندگی متعارف پرداخت نماید و سایر آزادگان بر حسب مورد مشمول قوانین و مقررات از کارافتادگی جانبازان ذیربط خواهند شد.

ماده ۸ - اسرای آزاد شده که قبل از اسارت در استخدام هر یک از دستگاههای مشمول این قانون بوده‌اند می‌توانند پس از آزادی تا مدت یک‌دهم‌زمان اسارت (حداقل ۲ ماه و حداکثر ۶ ماه) با استفاده از حقوق و مزایای مستمر استراحت نمایند.

تبصره - کلیه مرخصیهای استحقاقی سالیانه به نسبت مدت اسارت ذخیره می‌گردد و در صورت تمایل و درخواست فرد آزاده، معادل حقوق و مزایای مدت مذکور به وی پرداخت می‌گردد.

ماده ۹ - کلیه دستگاهها موظفند نسبت به ادامه اشتغال اسرایی که آزاد شده یا می‌شوند حداقل در شغل سازمانی قبل از اسارتشان و یا هم‌تراز آن از نظر سطح حقوق و مزایا و شئونات شغلی اقدام و امکان اشتغال به کار آزادگانی که کارمند دولت بوده و مایلند در محل سکونت فعلی خانواده خود باقی‌بمانند را فراهم سازند.

تبصره ۱ - در صورتی که به دلیل عدم توانایی جسمی فرد آزاده یا به دلیل اشغال پست سازمانی مربوط توسط متصدی دیگر، امکان اشتغال فرد در پست سازمانی قبلی یا هم‌تراز آن وجود نداشته باشد، در صورت کاهش حقوق و مزایای مابه‌التفاوت حقوق و مزایای جدید با حقوق و مزایای پست قبلی بایستی به دریافتی وی اضافه گردد.

تبصره ۲ - در مواردی که ارتقاء به پست سازمانی جدید نیازمند دوره‌های تخصصی و آموزشی ویژه باشد دستگاه ذیربط موظف است اولویت‌برقراری دوره مزبور را برای آزادگان تسهیل نماید.

ماده ۱۰ - محدودیت بند الف ماده ۱۴ قانون استخدام کشوری برای استخدام اسرای آزاد شده جهت ورود به خدمت دستگاههای دولتی الزامی نیست.

ماده ۱۱ - کلیه دستگاهها مکلفند وضعیت استخدامی اسرای آزاد شده که در هنگام اسارت در استخدام غیر رسمی یا موقت داشته‌اند با درخواست کتبی آنان و تأیید دستگاه مسئول رسیدگی به امور آزادگان به رسمی، ثابت، دائم و یا عناوین مشابه تبدیل نمایند.

ماده ۱۲ - اسرای آزاد شده از لحاظ مستثنی بودن از تبصره ۶۰ قانون بودجه سال ۱۳۶۴ کل کشور همانند خانواده‌های شهداء و جانبازان خواهند بود و کلیه دستگاهها موظفند از تاریخ تصویب این قانون حداقل ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود را با رعایت ضوابط و مقررات از میان اسیران آزاد شده‌ای که نیاز به اشتغال دارند ضمن هماهنگی با بنیاد شهید تأمین نمایند.

ماده ۱۳ - مدت اسارت برای عموم آزادگان اعم از این که قبل از اسارت در دستگاهها شاغل بوده و یا بعد از اسارت شاغل شوند با تمایل آنان به ازاء هر یک سال اسارت دو سال به عنوان سابقه خدمت رسمی و مرتبط تلقی می‌گردد و از هر لحاظ مورد محاسبه قرار خواهد گرفت و دستگاه ذینفع موظف است کسورات بازنشستگی را در قانون بودجه سال بعد پیش‌بینی و به صندوقهای بازنشستگی ذیربط پرداخت نماید.

تبصره - نحوه ارتقاء و ترفیعات بعدی آزادگان پرسنل نیروهای مسلح تابع دستورالعملی است که به تصویب ستاد فرماندهی کل قوا برسد.

ماده ۱۴ - مدت معالجه آزادگان و استراحت‌های بعدی آنان طبق تجویز پزشک معالج و تأیید پزشک معتمد دستگاه محل اشتغال جزء سابقه خدمت رسمی مربوط و به عنوان حالت اشتغال تلقی و از هر لحاظ مورد محاسبه قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۵ - آزادگانی که به درجه جانبازی نایل گشته و یا آزادگان مجروح و بیمار که تحت پوشش برنامه‌های حمایتی هستند چنانچه تا قبل از زمان بازتوانی به تشخیص کمیسیون پزشکی مشترک بنیاد شهید و آزادگان در اثر بیماریهای ناشی از زمان اسارت وفات یابند، شهید تلقی و خانواده آنان تحت پوشش بنیاد شهید قرار خواهند گرفت. در صورت فوت طبیعی با پرداخت حق بیمه توسط دستگاه مسئول رسیدگی به امور آزادگان از بدو اسارت به سازمان تأمین اجتماعی، از مستمری فوت و سایر مزایای تأمین اجتماعی استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۶ - برای جذب آزادشدگان در مشاغل آزاد اعم از تولیدی (تعاونی، کشاورزی، خدماتی و...) کلیه بانکهای سراسر کشور نسبت به اعطاء وام با حداقل کارمزد و هر گونه تسهیلات بانکی اقدام نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط بانک مرکزی و با همکاری دستگاه مسئول رسیدگی به امور آزادشدگان ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجراء ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۷ - وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی و شورای عالی بانکها لازم است در اعطای اعتبار به آزادگانی که تصمیم به احداث واحد تولیدی (تعاونی، خدماتی و کشاورزی) دارند اولویت قائل شده و تسهیلات لازم جهت احداث واحدهای مذکور از طریق در نظر گرفتن معافیت‌های مالیاتی در پنج سال اول بهره‌برداری اقدام نمایند.

ماده ۱۸ - کارفرمایان کارگاهها، کارخانجات و مؤسسات خصوصی که به نحوی از امکانات و خدمات دولتی نظیر ارز، انرژی، مواد اولیه، اعتبارات بانکی و غیره استفاده می‌نمایند موظفند آن دسته از آزادگانی را که قبل از اسارت در واحدهای آنان به کار اشتغال داشته‌اند مجدداً به کار گرفته و نسبت به غیر شاغلین در استخدام جدید برای اشتغال آنان اولویت قائل شوند.

ماده ۱۹ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به آزادگانی که با مشکلات مالیاتی مواجه هستند معافیت با تخفیف ۵۰٪ مالیاتی اعطاء نماید.

ماده ۲۰ - کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاههای مذکور در ماده ۲۳ این قانون مکلفند با دستگاه مسئول رسیدگی به امور اسرای آزاد شده همکاری نموده و بخشی از خدمات و امکانات خود را در زمینه‌های (درمان، توانبخشی، تهیه مسکن، ایجاد اشتغال، تهیه وسائل زندگی، اعطای معافیه‌های عوارض مالیاتی، اعطای وامهای ازدواج و ضروری، ایجاد واحدهای تولیدی و صنعتی، کشاورزی، خدماتی عمرانی و صنفی، برقراری مستمری، تهیه وسائط نقلیه شخصی و همگانی، دادن موافقت اصولی و پروانه‌های صنفی، ساختمانی و پایان کار، تهیه کالاهای اساسی و سهمیه‌بندی و مصالح ساختمانی، انجام امور حقوقی مبتلا به آنان و...) به انجام امور اسراء آزاد شده تخصیص دهند. آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده ظرف سه ماه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۱ - اسرای آزاد شده داوطلب استخدامی در دستگاههای مذکور در ماده ۲۳ از شرط حداقل تحصیلات مندرج در بند ج ماده ۱۴ قانون استخدام کشوری معاف می‌باشند و با سواد خواندن و نوشتن می‌توانند استخدام شوند و دستگاههای ذیربط موظفند وسائل ادامه تحصیلات این قبیل افراد را فراهم آورند.

تبصره - مدرک تحصیلی آزادگان از نظر استخدامی معادل یک مقطع تحصیلی بالاتر تلقی می‌شود.

ماده ۲۲ - وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و آموزش عالی مکلفند که با تشکیل دوره‌های فشرده کوتاه مدت جبران عقب‌افتادگی تحصیلی دوران اسارت آزادگان را نموده و پس از امتحانات مدرک تحصیلی لازم به آنان اعطاء نمایند. وزارتین مذکور آیین‌نامه اجرایی لازم را ظرف مدت دو ماه تهیه و به تأیید هیأت وزیران می‌رسانند.

ماده ۲۳ - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و دستگاههای قضایی - نهاد ریاست جمهوری - مجلس شورای اسلامی - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران - مؤسسات و شرکتهای دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانکها، شرکتهای بیمه، مؤسسات و شرکتهای کارخانجات ملی شده و دارای مدیریت دولتی و تحت پوشش مؤسسات دولتی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداریها و مؤسسات تابعه و یا وابسته به آنها و کلیه شرکتهای و مؤسساتی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌نمایند کلیه مؤسسات و شرکتهای و کارخانجاتی که به‌هر نحوی از سهام یا سرمایه‌گذاری و یا کمک مالی دولت استفاده می‌نمایند و مصادره‌ایها و مؤسسات واگذاری دولت به مؤسسات فرهنگی خیریه و عام‌المنفعه و همچنین مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مشمول این قانون می‌باشند و در این قانون اختصاراً دستگاه نامیده شده‌است.

ماده ۲۴ - دستگاههای مذکور در ماده ۲۳ این قانون موظفند کلیه اقداماتی را که در برنامه حمایت از اسرای آزاد شده قرار می‌گیرد با هماهنگی دستگاه مسئول رسیدگی به امور آزادگان اجراء نمایند.

ماده ۲۵ - اعتبارات لازم برای هزینه‌های مربوط به کلیه امور آزادگان از محل‌های اعتبارات دفاعی ردیف ۵۰۳۰۴۱، برای سال جاری و برای سالهای آتی در بودجه عمومی کشور تأمین گردد.

ماده ۲۶ - اسرای آزاد شده موضوع این قانون در شمول کلیه امتیازات اعطایی (که قبلاً در قوانین و مصوبات هیأت وزیران و سایر مقرراتی قانون برای رزمندگان پیش‌بینی شده است و در این قانون به آن اشاره‌ای نشده است) خواهند بود.

تبصره - مدت اسارت اسرای آزاد شده برای احتساب امتیازات این قانون معادل دو برابر حضور در جبهه محسوب می گردد.

ماده ۲۷ - اجرای مفاد مواد ۹ و ۱۱ و ایجاد اشتغال دولتی در ماده ۲۰ به تأیید وزارت اطلاعات و در خصوص پرسنل کادر نیروهای مسلح مشروط به تأیید حفاظت اطلاعات ذیربط خواهد بود.

ماده ۲۸ - آیین نامه های اجرایی این قانون حسب مورد ظرف مدت دو ماه به پیشنهاد دستگاه های ذیربط و با تأیید دستگاه مسئول رسیدگی به امور آزادگان و تصویب هیأت وزیران به مورد اجراء گذاشته می شود.

ماده ۲۹ - رئیس جمهور مسئول نظارت بر حسن اجرای این قانون بوده و مسئول ستاد رسیدگی به امور آزادگان را تعیین خواهد کرد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و نه ماده و سیزده تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ سیزدهم آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۸،۹،۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی